

Mats Åstrand, utredare
Stefan Didrik, kommunsekreterare

Yttrande

SOU 2016:5 Låt fler forma framtiden!

Förtroendevaldas möjlighet att fullgöra uppdrag

8.3.3. Underlätta för förtroendevalda att fullgöra sitt uppdrag

Trelleborgs kommun ställer sig bakom utredningens bedömning i 8.3.3 om att kommuner bör underlätta för förtroendevalda att fullgöra sina uppdrag vid sidan av heltidsarbete eller hem- och familjesysslor.

8.3.4 Underlätta för förtroendevalda med barn i behov av tillsyn

Det är viktigt att underlätta för förtroendevalda med barn i behov av tillsyn, 8.3.4. Rätt till förskola bör dock endast gälla under förskolans ordinarie öppettider. Under sammanträden på kvällstid kan även fortsättningsvis ersättningar utges för kostnader för barntillsyn.

8.3.5 Rätt att behålla uppdrag i kommunfullmäktige trots flytt

I 8.3.5 vill utredningen utöka rätten att behålla fullmäktigeuppdrag vid temporär flytt för arbete eller studier, detta håller Trelleborgs kommun med om.

8.3.7 Kommunerna skall verka för en trygg och säker arbetsmiljö för förtroendevalda

Trelleborgs kommun anser utredningens förslag är riktigt i 8.3.7 om att kommunallagen ska innehålla en bestämmelse om att kommuner och landsting ska verka för att förtroendevalda ska kunna fullgöra sina uppdrag under trygga och säkra former. Då arbetsmiljöansvaret för förtroendevalda inte ligger på kommunen är det bra om kommunens roll är tydligare gällande det förebyggande arbetet.

Folkinitiativ

12.6.1 Bedömningen av namninsamlingarna

Bristen på praxis för att kontrollera de namnunderskrifter som samlas in i samband med ett folkinitiativ är ett stort problem för många kommuner. Utöver de domstolsyttranden som redan finns borde regeringen fundera på om man lagtexten inte borde kompletteras med ett förtydligande. Detta inte minst eftersom underkända namnunderskrifter kan tolkas som ett verktyg för att avslå ett folkinitiativ. Trelleborgs kommun kan inte heller nog understryka de kostnader som kommer att uppstå om det skulle bli så att alla namn måste kontrolleras. Även om dagens praxis med stickprov inte är det optimala så skulle det krävas nyanställning för att kunna hantera den mängden namnunderskrifter i en normalstor svensk kommun.

12.6.3 Det administrativa genomförandet av folkomröstningar

Det är tydligt att regeringens uppdrag till Valmyndigheten måste förtydligas i frågan om lokala folkinitiativ. Kommunerna har inte resurser eller kompetens i denna fråga och utbildning och underlag efterfrågas från Valmyndigheten. Sker inte detta kan det uppstå stora lokala skillnader mellan olika kommunerna om antalet folkinitiativ ökar.

12.7 - 12.7.2 Överväganden och förslag

Trelleborgs kommun står bakom utredningens sammanfattande analys. Möjligheterna till direktdemokrati är viktiga för en stark demokrati men folkinitiativ tenderar att skapa spänningar i den lokala demokratin. De partipolitiska konflikterna i kommunfullmäktige tenderar att flytta ut från den formella beslutsarenan vilket kan försvåra uppnåendet av kompromisser i kommunfullmäktige. Reglerna för folkinitiativ bör därför inte lättas utan kvarstå. Samtidigt måste namninsamlingsförfarandet förenklas förslagsvis som föreslås genom en nationell webbplats med stöd för elektronisk identifiering. Detta skulle underlätta såväl kommunernas administration såväl som medborgarnas möjlighet att snabbt få en överblick över vilka förslag som finns i kommunen.

Kommunfullmäktige

11.5.3. Riktlinjer och principer för samråd och medborgardialoger

Trelleborgs kommun tycker att det är bra om klara principer för samråd och medborgardialoger tas fram i enlighet med 11.5.3 om att fullmäktige bör anta riktlinjer eller principer för detta.

13.5 – 13.5.1 Överväganden och förslag medborgarförslaget

Trelleborgs kommun står bakom utredningens slutpunkter. Medborgarförslagen som kommer in till Trelleborg är av samma karaktär som i den nationella undersökning som redovisas i utredningen. Det är framförallt tekniska frågor som härrör gata och trafik som står för majoriteten av förslagen. Många av förslagen skulle även kunna klassas som rena synpunkter eller klagomål vilket rent administrativt hanteras på ett annat sätt om ett sådant inkommer till kommunens kundtjänst via telefon eller e-post. Medborgarförslaget bidrar inte till dialogen mellan väljarna och politikerna.

Att ersätta medborgarförslagen med en folkmotion som måste stödjas av minst 1% av de folkbokförda i kommunen innan ärendet lyfts till kommunfullmäktige stödjer Trelleborgs kommun. Återigen behövs dock ett förenklat system för att kunna kontrollera namnunderskrifterna. Förslagsvis kan samma system användas som till folkinitiativen.

Ungas deltagande i demokratin

14.8.1 Försök med sänkt rösträttsålder

Trelleborgs kommun ser inte detta som lösningen på ungdomars upplevda bristande delaktighet i samhället. Även om valdeltagandet är högt bland förstagångsväljare och även 16 åriga väljare vilket utredningen fastslår så är demokrati en process som pågår även mellan valdagarna och utanför kommunens sammanträdesrum. Det är här ungdomarnas måste mötas upp och tas med i den demokratiska dialogen. Att sänka rösträttsåldern är bara en "quick-fix". Dessutom är det en stor skillnad i mognad mellan en 16 och en 18 åring varpå det kan bli så att man röstar mer efter sakfrågor snarare än helheten. Inte heller borde den som inte är 18 år vara valbar till ett politiskt uppdrag på samma grunder som rösträttsåldern inte borde sänkas till 16 år. Att en sån stor del av de unga i befolkningen känner sig utanför det politiska systemet beror nog snarare på skolans bristande förmåga att tidigt lära ut om demokrati och den demokratiska processen. Kunskapen om det demokratiska systemet borde införas redan i tidig

skolålder (förslagsvis mellanstadiet) för att på så vi väcka barn och ungas förståelse och intresse för demokrati och demokratifrågor. Demokratifrågorna måste vitaliseras i skolan genom rollspel kopplade till lokala politiska frågor, träffar med lokala politiker och tjänstemän etc.

Ungas inflytande genom lokala ungdomsråd borde stärkas genom att ungdomsråden kan likställas med övriga nämnder i kommunen. D.v.s. att ungdomsrådet inte bara har rätt att yttra sig genom ett remissvar utan även att kommunallagen ändras så att representanterna för ungdomsrådet har yttranderätt i kommunfullmäktige när ett ärende där rådet har yttrat sig behandlas.

14.8.2 Ungdomars delaktighet och inflytande

Trelleborgs kommun anser att det är bra att ungdomars delaktighet och inflytande lyfts fram i 14.8.2. Det bör, som utredningen föreslår, vara öppet för den enskilda kommunen att välja form för detta; ungdomsråd, ungdomsparlament eller motsvarande.

Direktval

8.3.2 Försök med direktval till geografiska nämnder.

Trelleborgs kommun är i grunden positiva till att införa en möjlighet att genomföra direktval till såväl geografiska såsom fackliga nämnder. Trelleborg har goda erfarenheter av att ha personer utan politisk bakgrund med i de kommunala bolagen. Det är dock viktigt med en tydlig lagtext om vilka som är valbara till dessa uppdrag samt på vilka grunder. Samt att det även här finns tydliga rekommendationer från valmyndigheten om regler för personalvalskampanjer, bekostnaden av personvals kampanjer och liknande frågor som kommer att uppstå. Förslagsvis kan även sänkt ålder för valbarhet tillämpas vid dessa val i enlighet med vad som diskuteras i andra delar av utredningen om sänkt röst- och valbarhetsålder.

Föräldraledighet för politiker

8.5.2 Förtroendevaldas möjlighet att vara föräldralediga eller sjukskrivna

Trelleborgs kommun ställer sig bakom förslaget att en förtroendevald som fullgör sitt uppdrag på heltid eller betydande del av heltid hos fullmäktige skall kunna ansöka om att få vara ledig från uppdraget under högst ett års tid. Samt att fullmäktige enligt kommunallagen ges rätt att besluta i frågan.

Delaktighet och inflytande för alla människor oavsett funktionsförmåga

Det är viktigt att säkerställa alla människors delaktighet och inflytande varför kommunen stödjer utredningens förslag i 15.7.